

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Tematicko-průřezový výzkum

Dávky pro Slováky? Analýza tzv. dávkové turistiky v kontextu českého sociálního systému

Adam Duffek, Roman Matoušek

Duben 2020

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_030/0000605

Obsah

1	Manažerské shrnutí	3
2	Základní terminologie	4
2.1	Agentura pro sociální začleňování	4
2.2	Sociální vyloučení	4
2.3	Příspěvek na živobytí	5
2.4	Mimořádná okamžitá pomoc	5
2.5	Doplatek na bydlení	5
2.6	Společně posuzované osoby	6
2.7	Příspěvek na bydlení	6
3	Úvod do problematiky	7
4	Příjemci sociálních dávek v jiných zemích EU: obecný kontext	8
4.1	Podmínky pro obdržení sociálních dávek	9
4.1.1	Dávky pomoci v hmotné nouzi	10
4.1.2	Dávky státní sociální podpory	10
5	Příjemci dávek pomoci v hmotné nouzi se slovenskou státní příslušností	12
5.1	Počty příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi od ledna 2017 do prosince 2017	12
5.2	Počty příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi od ledna 2019 do prosince 2019	15
5.3	Geografické rozložení příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi v červnu 2019	17
6	Příjemci PnB se slovenskou státní příslušností	21
6.1	Počty příjemců PnB od ledna 2017 do prosince 2017	21
6.2	Počty příjemců PnB od ledna 2019 do prosince 2019	23
6.3	Geografické rozložení příjemců příspěvku na bydlení v červnu 2019	25
7	Bibliografie	28
8	Seznam obrazových příloh	28
9	Seznam grafů	28
10	Seznam tabulek	29

Seznam zkratk

ASZ: Agentura pro sociální začleňování

ČR: Česká republika

DnB: Doplatek na bydlení

EU: Evropská unie

KoP: Kontaktní pracoviště

MOP: Mimořádná okamžitá pomoc

MPSV: Ministerstvo práce a sociálních věcí

ORP: Obec s rozšířenou působností

PnB: Příspěvek na bydlení

PnŽ: Příspěvek na živobytí

SPO: Společně posuzované osoby

ÚP: Úřad práce

1 Manažerské shrnutí

Analýza reaguje na debaty ve veřejném prostoru, které probíhaly okolo tzv. „**dávkové turistiky**“. Ty popisovaly údajně rozsáhlý proces migrace osob se slovenskou státní příslušností do Česka za účelem čerpání sociálních dávek nebo vyjadřovaly obavy z takové migrace. Dávky pro nejchudší domácností jsou totiž v Česku obecně vyšší než na Slovensku.

Obdobné obavy z migrace obyvatel nových členských zemí EU za účelem čerpání dávek v 15 původních členských zemí EU zaznívaly zejména v době okolo rozšíření EU v roce 2004. Proběhlé analýzy na úrovni členských států EU však existenci vlivu výše dávek na migraci **nepotvrdily nebo zjistily, že tento vliv je ve srovnání s jinými faktory velmi slabý.**

Na základě evropské a české legislativy navíc **nárok na dávky nevzniká pouhým přestěhováním se.** V případě, kdy občan jiného státu EU nemá v Česku výdělek z práce nebo podnikání, **vzniká nárok až po vyhodnocení předchozí délky registrovaného pobytu, délky odpracované doby, dosažené kvalifikace atd.** Čerpání dávek tedy musí předcházet delší pobyt na území Česka a zapojení se do pracovního trhu; v opačném případě občan jiného členského státu EU nárok na dávky nezíská.

Počet vyplacených dávek pomoci v hmotné nouzi a příspěvků na bydlení osobám se slovenskou státní příslušností za roky 2017 a 2019 „dávkovou turistiku“ do Česka také nepotvrzuje. Podíl přiznaných příspěvků na živobytí osobám slovenské státní příslušnosti v roce 2017 činil **2,44 %** z celkového počtu přiznaných příspěvků. V případě doplatku na bydlení činil podíl osob se slovenskou státní příslušností na celkovém objemu uznaných žádostí **1,37 %**, podíl na příjemcích příspěvku na bydlení pak činil **0,77 %**. V roce 2019 činil podíl přiznaných příspěvků na živobytí osobám slovenské státní příslušnosti na celkovém počtu všech přiznaných příspěvků **1,5 %**, v případě doplatku na bydlení se jednalo o **1,7 %** a u příspěvku na bydlení **0,88 %**.

Absolutní počet slovenských občanů, kteří tyto dávky pobírali, mezi roky 2017 a 2019 klesal (obdobně jako u celkového počtu příjemců dávek). Významným faktorem snižování počtu příjemců dávek byl ekonomický růst a pokles nezaměstnanosti.

Geograficky byli příjemci se slovenskou státní příslušností v červnu 2019 rozmístěni selektivně – ve dvou třetinách obvodů kontaktních pracovišť Úřadu práce není žádný slovenský příjemce dávek hmotné nouze a ve třetině obvodů není ani příjemce příspěvku na bydlení. Vyšší absolutní počty příjemců těchto dávek byly v největších městech (Praha, Brno, Ostrava) a dále zejména ve středních a velkých městech a ve strukturálně postižených regionech, tedy v územích, kde je nejvyšší také celkový počet příjemců sociálních dávek.

Analýza nemůže vyloučit, že očekávání vyšších dávek může v individuálních případech přispívat k rozhodnutí o migraci do Česka. Agregovaná data ale ukazují, že **k nárůstu slovenských příjemců dávek nedochází a jejich podíl na celkovém počtu příjemců je nízký.**

2 Základní terminologie

2.1 Agentura pro sociální začleňování

Agentura pro sociální začleňování je jedním z odborů Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Agentura funguje od roku 2008 a je nástrojem na podporu obcím, které řeší problematiku sociálního vyloučení.

- pomáhá obcím a městům při mapování a detailním poznávání problémů sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, při přípravě a nastavování dlouhodobějších procesů pro jejich řešení a při získávání financí na tyto postupy
- propojuje místní subjekty (města, obce a jejich úřady, ale také neziskové organizace, školy a školská zařízení, Úřad práce, zaměstnavatele, policii a veřejnost), aby při sociálním začleňování spolupracovaly

2.2 Sociální vyloučení

Pojmem sociální vyloučení rozumíme **proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace**. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají sníženou míru přístupu ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel. Zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení, možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování.

Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se v různých lokalitách vyskytují s různou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s několika zásadními existenčními problémy zároveň, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Základními indikátory sociálního vyloučení jsou materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele samy o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Kombinace intenzity přítomnosti těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o sociálně vyloučené lokalitě. Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat jak vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou schvalované zákony, postoje institucí, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti, tak faktory vnitřní, mezi které se řadí životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje. Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou.

2.3 Příspěvek na živobytí

Příspěvek na živobytí¹ je určen na úhradu potřeb osoby (společně posuzovaných osob) na úrovni zabezpečující její základní životní podmínky. Jedná se především o zabezpečení stravy, ošacení, obuvi, základních hygienických potřeb apod. Vzhledem k nárokovosti dávky se posuzuje příjmová, sociální a majetková situace osoby a osob společně posuzovaných. Dále se posuzuje, zda si osoba (společně posuzované osoby) nemůže příjem zvýšit vlastním přičiněním. Zvýšením příjmu vlastním přičiněním se rozumí zvýšení příjmu řádným uplatněním nároků a pohledávek (např. výživné, nároky na jiné dávky), prodejem nebo jiným využitím majetku a vlastní prací (např. výdělečná činnost, výkon veřejné služby, aktivní součinnost v rámci evidence uchazečů o zaměstnání).

Nárok a výše příspěvku na živobytí se stanoví jako rozdíl mezi živobytím osoby (společně posuzovaných osob) a jejím příjmem, od kterého se odečtou tzv. přiměřené náklady na bydlení.

Přiměřené náklady na bydlení jsou odůvodněné náklady na bydlení, maximálně však do výše 30 % (v Praze 35 %), příjmu osoby (společně posuzovaných osob).

2.4 Mimořádná okamžitá pomoc

Mimořádná okamžitá pomoc je dávkou jednorázovou, až na výjimku a nenárokovou, na kterou vzniká nárok v okamžiku, kdy je osoba příslušným pracovištěm Úřadu práce ČR uznána za osobu v hmotné nouzi, protože se dostala do některé z šesti sociálních situací uvedených v zákoně:

- hrozí újma na zdraví (nižší příjem, než je částka existenčního minima, tj. 2 200 Kč),
- vážná mimořádná událost (např. živelní pohroma, požár)
- nezbytný výdaj např. na správní poplatky, na jistotu, na nocleh
- na vzdělání nebo zájmovou činnost nezaopatřeného dítěte
- na pořízení nebo opravu nezbytného základního vybavení domácnosti
- hrozí sociální vyloučení (např. při propuštění z výkonu trestu odnětí svobody)

2.5 Doplatek na bydlení

Je dávka pomoci v hmotné nouzi, která společně s vlastními příjmy osoby a poskytnutým příspěvkem na bydlení ze systému státní sociální podpory pomáhá uhradit odůvodněné náklady na bydlení. Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za energie) zůstala osobě či rodině částka živobytí. Celkové uznatelné odůvodněné náklady na bydlení jsou max. ve výši v místě obvyklé (u ubytoven a jiného než obytného prostoru max. ve výši 80 % nájemních normativních nákladů na bydlení ze systému státní sociální podpory; u vlastníků staveb individuální či rodinné rekreace max. ve výši 90 % vlastnických normativních nákladů na bydlení ze systému státní sociální podpory). Tuto výši v příslušné obci zjišťuje příslušná krajská pobočka Úřadu práce ČR.

---

¹ Čerpáno mj. z: <https://www.mpsv.cz/> (navštíveno 30. 3. 2020; podobně i následující hesla)

Doplatek na bydlení je možné poskytnout osobám užívajícím zkolaudovaný byt nebo jeho část, pobytovou sociální službu, ubytovnu, jiný než obytný prostor nebo vlastníkům užívajícím stavbu pro individuální či rodinnou rekreaci.

2.6 Společně posuzované osoby

Společně posuzované osoby jsou osoby, které se při zkoumání toho, zda žadatel splňuje podmínky pro přiznání dávky, posuzují společně s ním. Společně posuzované osoby jsou beneficiáři přiznané dávky stejně jako žadatel.

2.7 Příspěvek na bydlení

Příspěvek na bydlení je sociální dávka určená k pokrytí nákladů na bydlení domácnostem s nízkými příjmy. Výplata je možná v případě, kdy žadatel bydlí ve vlastním bytě, anebo bydlí v bytě na základě smlouvy o nájmu. Náklady na bydlení musí převyšovat rozhodný příjem domácnosti o 30 % (v Praze o 35 %).

3 Úvod do problematiky

Ve veřejném prostoru, zejména v některých konkrétních městech, se již delší dobu objevují informace o tzv. „dávkové turistice“ ze Slovenska. Má se jednat o fenomén, kdy mají zejména romské rodiny ze Slovenska přicházet do Čech, aby zde mohly pobírat české sociální dávky. Ty jsou v současné době vyšší než na Slovensku.² Tuto rétoriku lze nalézt v některých článcích³ nebo například v rozhovorech s regionálními politiky, příkladem může být interview s bývalým náměstkem primátorky Ústí nad Labem z roku 2018.⁵ Lokální zástupci ASZ se s narativy o čerpání dávek nově příchozími ze Slovenska setkávali i na různých jednáních v rámci obcí apod.

V minulosti se ASZ podobnou problematikou zabývala v již několika českých městech. Výzkum ASZ vyvrátil informace a zkazky o údajné vnější masivní imigraci do sociálně vyloučených lokalit v Kadani, kde, jak se ukázalo, se „naprostá většina migrace odehrává v relativně krátkých vzdálenostech na území Kadaně, dále uvnitř chomutovského okresu a Ústeckého kraje jako takového.“ (Sál & Vepřková, 2019) Podobně se ASZ zabývala migračními trajektoriemi v Mostě (ASZ, 2016) a v následné analýze i migrací na tamějším sídlišti Stovky (Dvořáková, 2017), kde bylo analýzou zjištěno, že ve městě je primární vnitřní migrace. Přírůstky vnější migrací byly minimální. Obecným znakem migrace ve větších městech je právě pohyb lidí uvnitř města nebo v rámci úžeji vymezeného regionu v jeho okolí. Agentura rovněž analyzovala například pohyby lidí ve Šluknovském výběžku (Kafková, Sokačová, & Szénássy, 2012), kde byla, navzdory různým nepravdivým a široce rozšířeným informacím, zjištěna zejména vnitřní migrace lidí mezi jednotlivými městy na Šluknovsku.

Zmíněné analýzy reagovaly na konkrétní informace, které v městech zaznívaly, a s kterými se setkávali i místní institucionální aktéři. Nepodloženým informacím se skrze analýzy a prokazatelná data dal reálnější obsah. Tento tematický průřezový výzkum nepostihuje mikroúroveň migrace jako analýzy zmíněné výše, ale dívá se na celou problematiku „dávkové turistiky“ více zeširoka. Na základě celostátních dat o výplatách sociálních dávek popisuje makroúroveň migračních trendů a vytváří jasnější obraz o počtu vyplacených dávek občanům Slovenské republiky v jejich celkovém objemu.⁶ Přestože na základě analýzy nemůžeme zcela vyloučit, že představy o čerpání vyšších sociálních dávek příjemci slovenské státní příslušnosti mohou být na individuální úrovni jedním z motivů pro migraci do Česka, agregovaná data ukazují, že k nárůstu slovenských příjemců dávek nedochází. Stávající legislativní úprava navíc znemožňuje čerpání dávek bez soustavnějšího zapojení do výtěžné činnosti na území ČR.

---

² Více o sociálních dávkách na Slovensku zde: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/> (navštíveno 18. 11. 2019)

³ Viz online: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/ustecky-kraj-predlice-obrnice-usti-novotny-zaspal-most-romove.A200227_144933_usti-zpravy_grr?zdroj=top (navštíveno 28. 2. 2020)

⁴ Viz online: https://usti.idnes.cz/stop-doplatky-na-bydleni-usti-socialne-slabi-slovensko-spekulanti-1d9-/usti-zpravy.aspx?c=A180522_402948_usti-zpravy_vac2 (navštíveno 1. 2. 2020)

⁵ Viz online: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/rozhovor-mf-dnes-namestek-jiri-madar-socialne-slabi-davky-bydleni.A180113_376172_usti-zpravy_vac2 (navštíveno 26. 11. 2019) a podobně i v jiném formátu zde: <https://video.aktualne.cz/dvtv/cizaci-v-usti-pobiraji-davky-a-nepracuji-kriminalita-rostem/r~61c9d6fe6f0f11e896cd0cc47ab5f122/> (navštíveno 18. 11. 2019)

⁶ Hlavním parametrem zkoumané migrace je tedy slovenská státní příslušnost příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi.

4 Příjemci sociálních dávek v jiných zemích EU: obecný kontext

Vyšší úroveň mezd je tradičně významným motivem pro migraci jak v rámci jednotlivých zemí (např. z území se stagnující ekonomickou základnou do rozvíjejících se metropolitních regionů), tak pro mezinárodní migraci do zemí s výkonnější ekonomikou, vyšší poptávkou po práci a vyššími mzdami.⁷ Rozsah migrace bývá jednotlivými zeměmi regulován (často ve vazbě na potřeby jednotlivých trhů práce). Proces evropské integrace s důrazem na volný pohyb kapitálu, zboží a osob naopak tyto regulace pro migraci mezi členskými zeměmi odstranil.

Rozšíření Evropské unie v roce 2004 začlenilo do oblasti s volným pohybem obyvatel (pracovních sil) také deset „nových“ členských zemí, které se oproti „starým“ členským zemím vyznačovaly výrazně nižší úrovní mezd. Na vzniklé obavy s přílivu levné pracovní síly z nových členských zemí, která by mohla vytlačit z pracovního trhu domácí obyvatele, reagovaly některé země EU přechodnými opatřeními, které po dobu několika let přístup občanů z nových členských zemí na pracovní trh omezovaly; tyto obavy se však nenaplnily.

Možnost volného pohybu osob usnadňuje občanům EU v jiných členských zemích také vstup do jednotlivých systémů sociální ochrany, včetně možnosti čerpání z tohoto systému při relevantních sociálních událostech (např. v případě nezaměstnanost, narození či výchovy dítěte nebo chudoby). Zejména ve „starých“ členských zemích EU začala probíhat politická debata vycházející z obavy, že důvodem pro migraci v rámci EU bude právě přístup k vyšším dávkám (nikoliv získání práce), což je chápáno jako zneužívání nebo nesprávné využívání sociálního systému. Pro tento předpokládaný důvod migrace vzniklo hned několik označení, např. „welfare migration“, „benefit migration“ nebo „social tourism“, popř. analytický termín hypotézy dávkového magnetu („welfare-magnet hypothesis“, Kahanec & Giulietti, 2013). V češtině se asi nejčastěji používá pojem „dávková turistika“.

Politická diskuze na téma „dávkové turistiky“ se objevuje ve vnitrostátní politice jednotlivých členských zemí EU jako součást programů nebo kampaní některých politických stran. Objevilo se ale také jako téma na evropské úrovni, kam bylo některými členskými státy vzneseno jako podnět k řešení (např. v roce 2013 ze strany Německa, Rakouska, Nizozemí a Velké Británie). Obsah této debaty shrnují Blauberger a Schmidt (2014) jako „fluktuaci mezi populistickou hysterií a naprostým odmítáním (existence „dávkové turistiky“ – doplněno autory)“. Guild a Carrera (2013) spojují diskuzi o zahrnutí nebo vyloučení občanů žijících v jiné členské zemi do systému sociální ochrany s kontextem ekonomické krize, která při vzrůstu nezaměstnanosti znamenala také nárůst sociálních výdajů jednotlivých států a obavy o jejich udržitelnost.

Otázka, zda možnost většího/výhodnějšího čerpání ze sociálních systémů ovlivňuje migraci občanů EU mezi jejími členskými zeměmi, byla předmětem celé řady výzkumů. Na základě rešerše ekonometrických studií z EU i USA (která mají sociální programy pro migranty odlišné

---

⁷ Země západní Evropy jsou cíle mezinárodní migrace již řadu desetiletí, přičemž zdrojem této migrace jsou často bývalé kolonie jednotlivých zemí. Jako příklady mimo Evropu lze uvést např. rozsáhlou migraci ze zemí Latinské Ameriky do USA, z arabských a jihoasijských zemí do bohatých států vyvážejících ropu v oblasti Perského zálivu nebo z post-sovětské Střední Asie nebo východní Ukrajiny do Ruska.

v jednotlivých státech) došli Guilietti a Kahanec (2013) k závěru, že statistické analýzy nepodporují hypotézu o dávkách jako silném magnetu nebo faktoru migrace, a pokud se v některých studiích takový vztah objevil, byl velmi slabý ve srovnání s ostatními migračními faktory.

„Dávková turistika“ tedy v Evropě není faktický problém v oblasti příjmů a výdajů veřejných rozpočtů na sociální ochranu z důvodu migrace do zemí motivované očekávanými příjmy ze sociálních transferů. Migrace mezi členskými státy však přináší určité výzvy v jiných oblastech. Na nejobecnější systémové úrovni je určitý rozpor v tom, že sociální ochrana není v rámci EU harmonizována a zůstává v kompetenci členských států, zároveň však u občanů, kteří žijí v jiné členské zemi (podle Eurostatu žilo v roce 2018 v jiné zemi 3,9 % obyvatel EU) nastávají sociální události, k jejichž řešení nebo zmírnění jsou tyto systémy určeny (např. ztráta zaměstnání nebo nemoc).

Občané EU mají právo volného pohybu a pobytu v rámci členských států Evropské unie. Občané EU mají právo hledat si práci a pracovat v jiné členské zemi bez nutnosti žádat o pracovní povolení, využívají také stejného zacházení jako státní občané této země ve smyslu dostupnosti pracovních míst, pracovních podmínek a ostatních sociálních a daňových výhod.

Výklad stejného zacházení v případě přístupu k sociálním výhodám byl hledán na úrovni směrnic EU a rozhodnutí Evropského soudního dvora. Sociální systémy byly původně oddělené a občané jiných členských zemí do nich nebyvali začleněni, i když dlouhodobě žily nebo pracovaly v jiném členském státě. Rozhodnutí Evropského soudního dvora však stanovilo, že přístup do sociálních systémů jiných členských států má být umožněn „případ od případu“ na základě stanovených kritérií, tak aby nepředstavovaly nepřiměřenou zátěž pro sociální systém jiného členského státu. Blauberger a Schmidt (2014) popisují legislativní nejistotu některých členských zemí při implementaci těchto pravidel, jejímž důsledkem bylo určité přenesení břemene na migrující občany, kteří musí dokládat různé skutečnosti, aby byli zařazeni do systému sociální ochrany v té zemi EU, kde žijí. Nárok na dávky v České republice pro občany jiných členských států EU tedy nevzniká pouhým přestěhováním se, ale až po splnění řady podmínek. Tato pravidla jsou shrnuta v kapitole 4.1.

V poslední řadě lze „dávkovou turistiku“ charakterizovat také jako problém veřejného povědomí, postojů a reprezentaci vztahu migrantů a sociálních dávek. Vysoký podíl obyvatel EU vyjadřuje v průzkumech veřejného mínění názor, že imigranti neodvádějí do sociálních systémů tolik prostředků, kolik z něj čerpají (Guilietti a Kahanec 2013).

4.1 Podmínky pro obdržení sociálních dávek

Nárok na sociální dávky v České republice má pro občany jiných členských států EU jasně daná pravidla a nevzniká pouhým přestěhováním.⁸ Podmínky získání sociálních dávek jsou pro ně o něco složitější než pro občany České republiky. Konkrétní podmínky shrnuje tato kapitola.

---

⁸ Čerpáno z webu ASZ, viz: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/davkova-turistika-hrozba-nebo-mytus/> (navštíveno 20. 2. 2020)

4.1.1 Dávky pomoci v hmotné nouzi

Dávky pomoci v hmotné nouzi zahrnují příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádnou okamžitou pomoc. Nárok na jejich čerpání mají občané EU nejdříve po třech měsících pobytu na území ČR, s výjimkou dávky mimořádné okamžité pomoci, kterou lze poskytnout i při kratším pobytu. To ovšem platí, pouze pokud není při posouzení žádosti o dávku shledáno, že žadatel představuje neodůvodnitelnou zátěž pro systém sociální pomoci.

Posouzení toho, zda občan EU představuje neodůvodnitelnou zátěž systému pomoci, provádí Úřad práce podle pravidel zakotvených v § 16 zákona o pomoci v hmotné nouzi. K tomu je dle zákona používán bodový systém, který zohledňuje délku pobytu, dobu zaměstnání, dobu studia, možnost pracovního uplatnění v ČR a míru nezaměstnanosti v okrese, kde je osoba hlášena. Nejvíce bodů lze získat za délku doby placení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti – za 49 až 60 měsíců lze dostat až 16 bodů. Dále se měří doba hlášení pobytu na území ČR – od 2 (od 1 do 3 let) až do 8 bodů (8 a více let). Za míru nezaměstnanosti v okrese, kde je osoba hlášena k pobytu, lze získat od 0 bodů v okrese, kde míra nezaměstnanosti přesáhla o více než 10 % průměrnou míru nezaměstnanosti v ČR až do 6 bodů v okrese, kde míra nezaměstnanosti byla nižší než 50 % průměrné míry nezaměstnanosti v ČR. Za kvalifikaci lze získat od 0 do 6 bodů, nejvíce bodů dostávají vysokoškoláci. 4 body dostane osoba, které by při zprostředkování zaměstnání nebyla věnována zvýšená péče podle zvláštního právního předpisu. Například člověk se základním vzděláním a v době bodování pobývajícím v Ústí nad Labem tak bude mít výrazně ztíženou šanci obdržet dávky pomoci v hmotné nouzi ve srovnání s člověkem s vysokoškolským vzděláním, který pobývá v Praze či v jiném regionu s nízkou nezaměstnaností.

Pokud je žadatel z jiné členské země posouzen na základě bodového systému jako neodůvodnitelná zátěž pro systém pomoci, tj. obdrží 10 a méně bodů, ztrácí povolení k pobytu a je povinen opustit území ČR. Naopak se za neodůvodnitelnou zátěž systému nepovažuje osoba, jejíž bodové ohodnocení činí 20 nebo více bodů. U žadatelů v intervalu 11 až 19 bodů rozhodují další faktory, např. se přihlíží k vazbám žadatele na osoby blízké, které pobývají v ČR a zdali se jedná pouze o dočasné obtíže.

4.1.2 Dávky státní sociální podpory

Mezi dávky státní sociální podpory patří příspěvek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, porodné a pohřebné. Občané EU mají za stejných podmínek jako občané ČR nárok čerpat tyto dávky po roce nahlášeného pobytu na území ČR, v některých dále uvedených případech i dříve.

Občané EU pracující a současně bydlící v ČR mají nárok na příspěvek na bydlení za stejných podmínek jako občané ČR bez ohledu na délku svého pobytu.

Na rodičovský příspěvek má občan EU nárok, pokud v ČR pracuje, nebo pracoval bezprostředně před vznikem nároku na dávku. Pro stanovení vyměřovacího základu se použije pouze příjem, který občan EU měl v ČR před podáním žádosti o dávku.

Na přídavek na dítě má, při splnění ostatních podmínek, domácnost občana EU nárok vždy, pokud tento občan v ČR pracuje, i kdyby dítě bydlelo v jiném členském státě. Pokud členové domácnosti

pracují v různých státech EU, uplatní se kolizní pravidla, která stanovují, v jaké zemi má být příspěvek vyplácen.

Nezaměstnaní občané EU pobývající v ČR kratší dobu, než jeden rok mohou mít nárok na rodičovský příspěvek a na přídavek na dítě, pokud mají v ČR bydliště dle definice používané v nařízeních EU. Bydliště je v tomto případě definováno jako „obvyklé bydliště“, tedy země, kde má osoba nebo domácnost ve zvyku pobývat. V případě, že občan EU podá žádost o tyto dávky v ČR a Úřad práce dospěje k závěru, že nárok nemá, neboť má bydliště v jiném členském státě, postoupí žádost tomuto členskému státu.

Nárok na porodné mají občané EU vždy až po roce nahlášeného pobytu na území ČR.

5 Příjemci dávek pomoci v hmotné nouzi se slovenskou státní příslušností

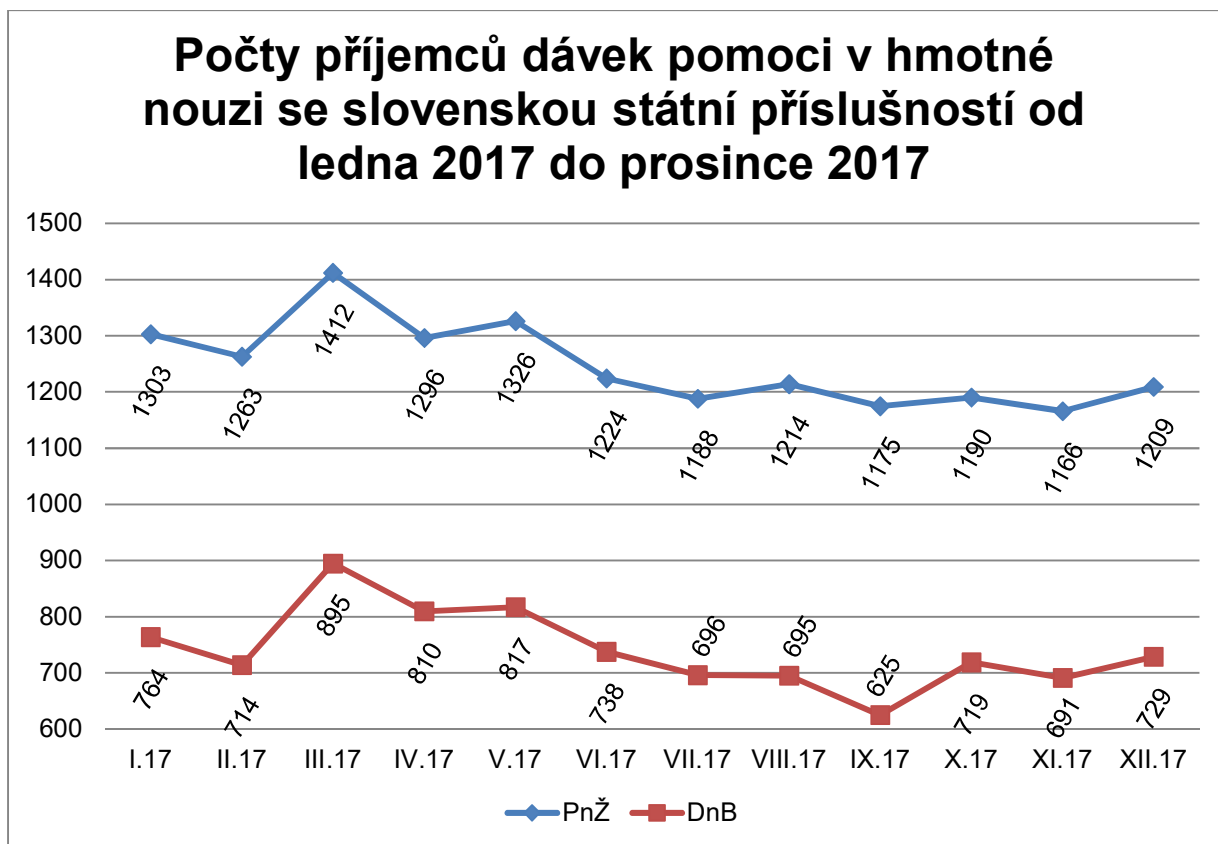
MPSV ve svých statistikách poskytuje nejen celkové počty vyplacených dávek pomoci v hmotné nouzi, ale kromě jiného i státní příslušnost příjemců. Bylo tak možné pro účely této analýzy vygenerovat celkové počty příjemců dávek pouze se slovenskou státní příslušností. Data poskytnutá MPSV popisují po jednotlivých měsících rok 2017 a rok 2019. Lze tak vzájemně porovnat vývoj v těchto dvou obdobích.

- Podkapitola 5.1 popisuje počty příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi se slovenskou státní příslušností za jednotlivé měsíce v období od ledna 2017 do prosince 2017. Tyto údaje jsou porovnány s celkovými počty příjemců za stejné období.
- Podkapitola 5.2 se zaměřuje na podobná data, avšak srovnává rok 2019.
- Podkapitola 5.3 popisuje geografické rozložení příjemců PnŽ a DnB se slovenskou státní příslušností v červnu 2019 za jednotlivé okresy ČR.

5.1 Počty příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi od ledna 2017 do prosince 2017

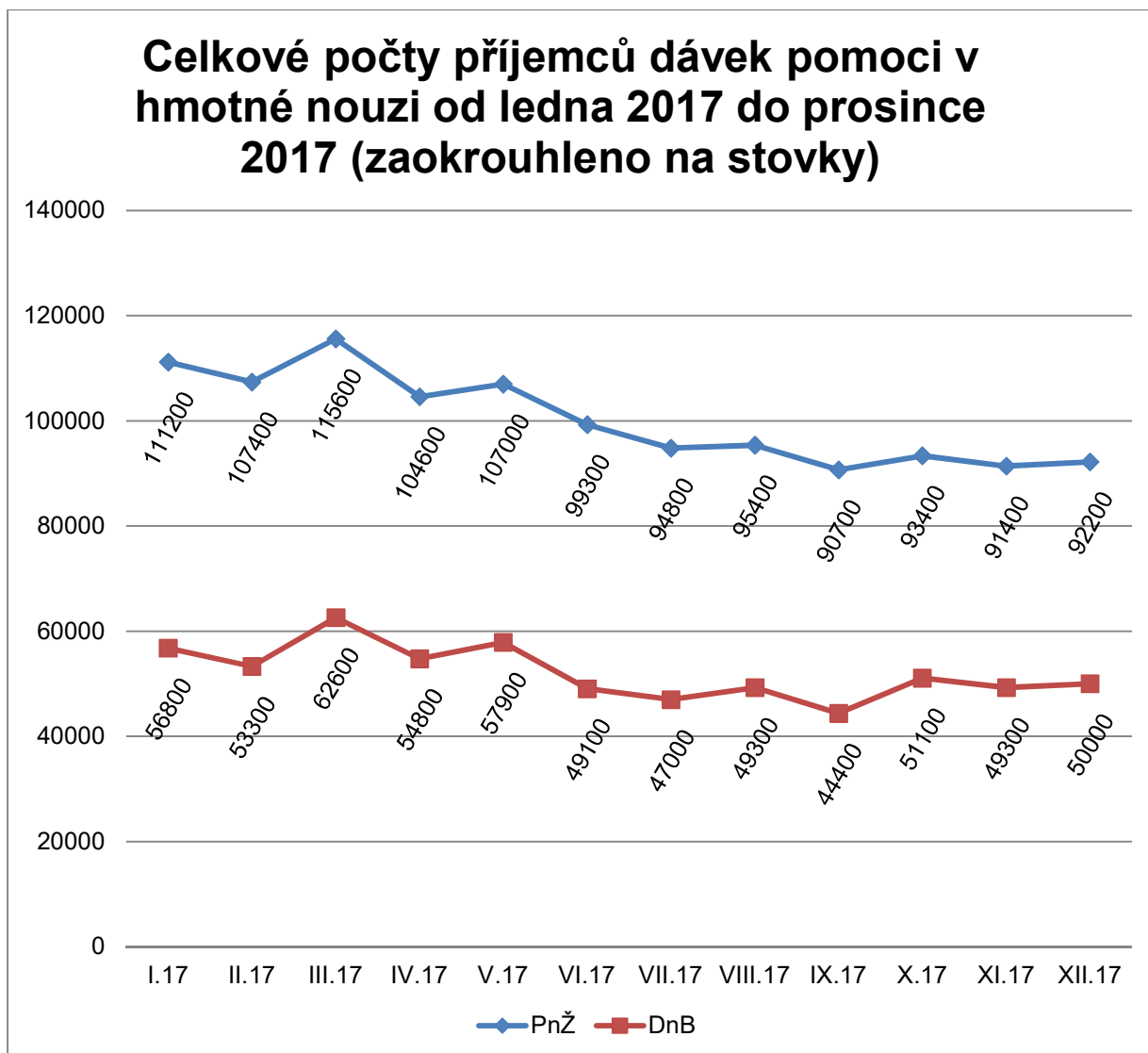
Graf 1 srovnává počty jednotlivých kategorií vyplacených dávek pomoci v hmotné nouzi osobám slovenské státní příslušnosti za období od ledna 2017 do prosince 2017.

Graf 1 Počty vyplacených dávek pomoci v hmotné nouzi osobám slovenské státní příslušnosti v roce 2017, zdroj: MPSV

Dlouhodobý vývoj vykazuje relativně zřejmý trend, kterým je postupné mírné snižování počtů výplat.

Graf 2 Celkové počty vyplacených dávek pomoci v hmotné nouzi od ledna 2017 do prosince 2017 (tj. včetně osob se slovenskou státní příslušností; zaokrouhleno na celé stovky), zdroj: MPSV

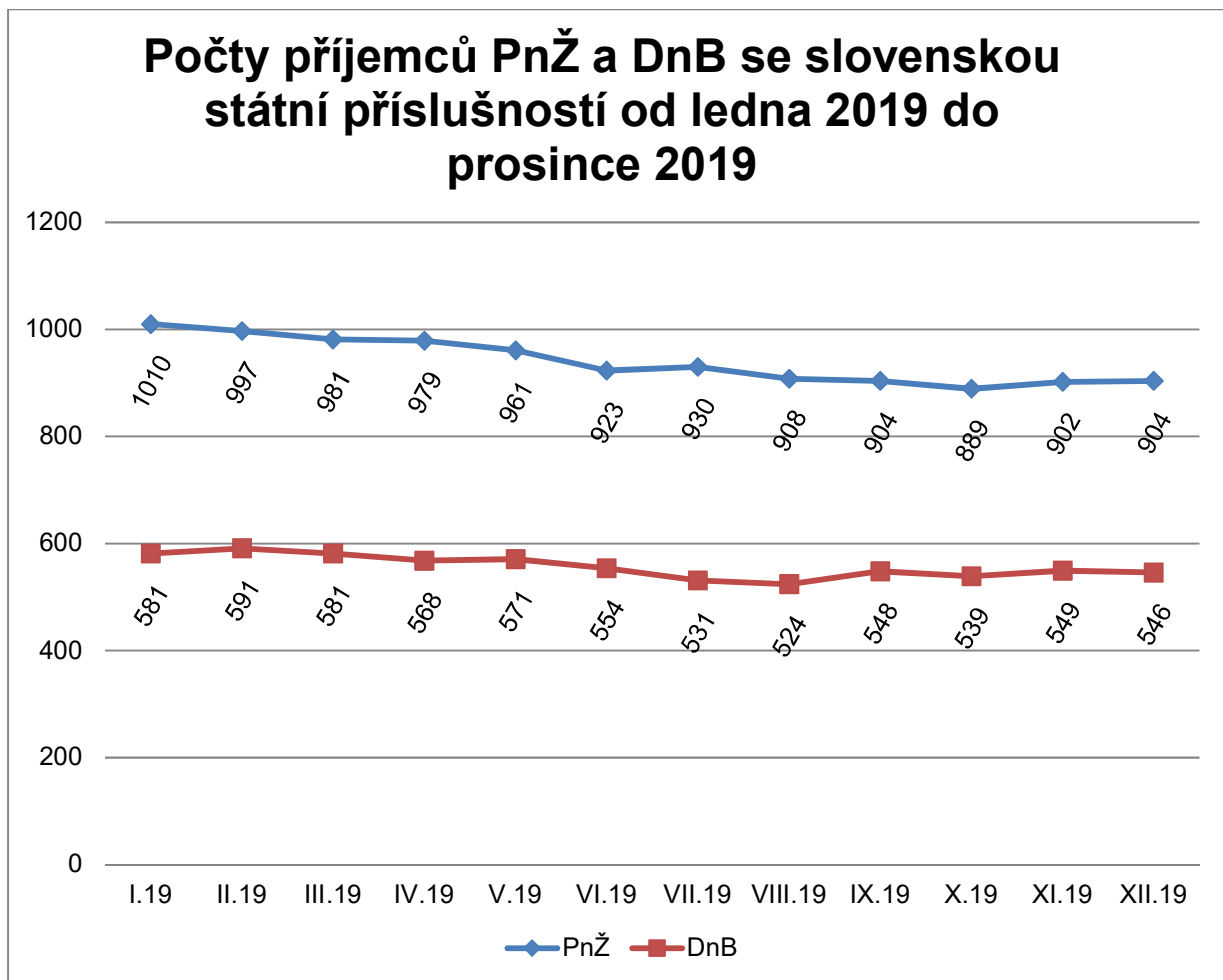
Graf 2 uvádí celkové počty jednotlivých druhů vyplacených dávek pomoci v hmotné nouzi, tzn. že jsou v uvedených hodnotách zastoupeni i příjemci se slovenskou státní příslušností. Při porovnání s grafem 1 je zřejmé, že jsou oba grafy velice podobné svou trajektorií a příjemci se slovenskou státní příslušností opisují podobné trendy jako celá množina příjemců. Vzhledem k vysokým celkovým počtům lze jednoznačně vyloučit, že by osoby se slovenskou příslušností měly zásadní vliv na vývoj celkových počtů.

Pakliže pracujeme s počty vyplacených dávek jako s uznanými žádostmi, lze vypočítat, že počet přiznaných PnŽ osobám slovenské státní příslušnosti v roce 2017 činil 2,44 % z celkového počtu přiznaných příspěvků. V případě DnB činil podíl osob se slovenskou státní příslušností na celkovém objemu uznaných žádostí 1,37 %.

5.2 Počty příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi od ledna 2019 do prosince 2019

Nejaktuálnější data dodaná MPSV k tvorbě této analýzy zachycují počty příjemců PnŽ a DnB se slovenskou státní příslušností za rok 2019, tj. datová řada po jednotlivých měsících od ledna 2019 do prosince 2019. Mezi předchozí datovou řadou, která pokrývala období od ledna 2017 do prosince 2017, a těmito daty se tak nachází právě 12 měsíců.

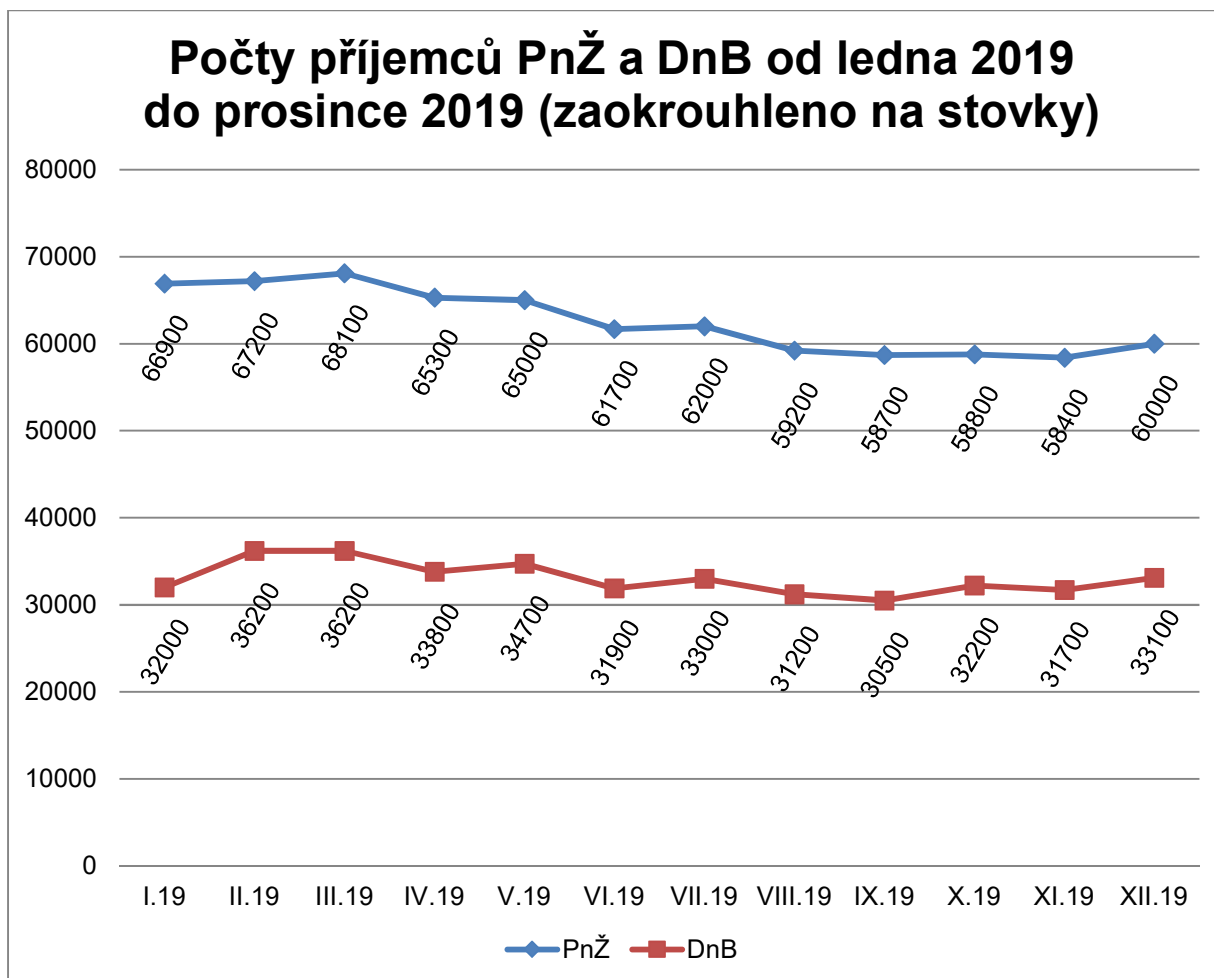
Graf 3 Počty příjemců PnŽ a DnB se slovenskou státní příslušností od ledna 2019 do prosince 2019, zdroj: MPSV

Graf 3 zobrazuje počty příjemců PnŽ a DnB se slovenskou státní příslušností od ledna 2019 do prosince 2019. Pakliže tato data srovnáme s Grafem 1, lze pozorovat pokračování mírného snižování počtu příjemců se slovenskou státní příslušností jak u PnŽ, tak i u DnB. Měsíční rozdíl v počtu příjemců PnŽ mezi prosincem 2017 (graf 1) a lednem 2019 (graf 5) činil 199. Podobně rozdíl v počtu příjemců DnB byl 148. V obou případech tedy byly celkové počty příjemců v lednu 2019 výrazně nižší než v prosinci 2017. Zároveň lze v roce 2019 pozorovat zastavení kontinuálního úbytku a spíše setrvalý stav okolo 900 příjemců u PnŽ a okolo 540 příjemců v případě DnB.

Graf 4 Počty příjemců PnŽ a DnB za období od ledna 2019 do prosince 2019, zdroj: MPSV

Celkové počty příjemců PnŽ i DnB v jednotlivých měsících roku 2019 (Graf 4) kopírovaly vývoj příjemců se slovenskou státní příslušností. Meziměsíčním srovnáním prosince 2017 a ledna 2019 lze zjistit, že v případě PnŽ došlo ke snížení o 25 300 příjemců a v případě DnB o 18 000 příjemců.⁹ Počet přiznaných PnŽ osobám slovenské státní příslušnosti v roce 2019 činil 1,5 % z celkového počtu přiznaných příspěvků. V případě DnB činil podíl osob se slovenskou státní příslušností na celkovém objemu uznaných žádostí 1,7 %. K procentuálním vyjádřením lze dodat, že na území ČR se k 31. 12. 2019 nacházelo celkem 121 278 osob se slovenskou státní příslušností.¹⁰ V době vytváření analýzy byly ale nejaktuálnější hodnoty celkového počtu obyvatel ČR dostupné pouze za konec září 2019, tj. 30. 9. 2019, kdy měla ČR 10 681 161 obyvatel. Ke stejnému datu bylo na území ČR celkem 120 098 osob se slovenskou státní příslušností. Ty tak tvořily 1,12 % z celkového počtu obyvatel ČR.

⁹ Obě hodnoty jsou zaokrouhlené na celé stovky.

¹⁰ Počet osob se slovenskou státní příslušností vychází z předběžných čtvrtletních údajů Ředitelství služby cizinecké policie. Viz online: https://www.czso.cz/documents/11292/27320905/c01R02_201912.pdf/2f50dfc0-473a-4c9b-b804-fb302e472747?version=1.0 (navštíveno 20. 3. 2020)

5.3 Geografické rozložení příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi v červnu 2019

Z celkem 484 KoP ÚP a obvodů detašovaných pracovišť nebyl v červnu 2019 na 311 z nich vyplacen žádný příspěvek na živobytí příjemcům slovenské státní příslušnosti. Podobně nebyl ve 343 z nich vyplacen žádný doplatek na bydlení příjemcům slovenské státní příslušnosti. Nejvytíženějšími pracovišti v případě příspěvku na živobytí naopak byly KoP Ostrava (Moravská Ostrava a Přívoz) s 83 výplatami příjemcům se slovenskou státní příslušností, KoP Brno-město s 53 a například KoP Ústí nad Labem s 33. U doplatku na bydlení se jednalo shodně o KoP Ostrava (Moravská Ostrava a Přívoz) s 54 výplatami, KoP Brno-město (Brno) s 33 a KoP Havířov s 20.

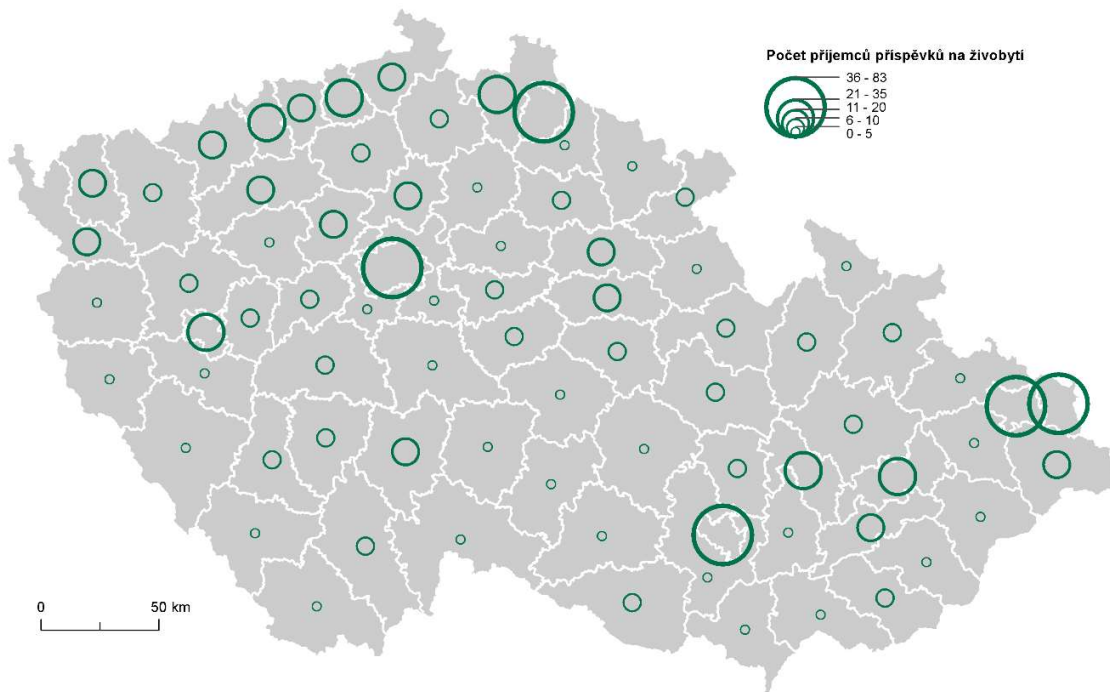
Tabulka 1 Počty příjemců PnŽ se slovenskou státní příslušností dle jednotlivých KoP a detašovaných pracovišť (pouze KoP a detašovaná pracoviště s 10 a více výplatami; aktuální k červnu 2019), zdroj: MPSV

Kontaktní pracoviště ÚP ČR (detašované pracoviště)	Počet příjemců PnŽ se slovenskou státní příslušností
Ostrava	83
Brno-město (Brno)	53
Praha	53
Ústí nad Labem	33
Prostějov	27
Tanvald	26
Jablonec nad Nisou	22
Havířov	22
Plzeň	21
Karviná	20
Liberec	19
Most	16
Frýdek-Místek	16
Litvínov	13
Hradec Králové	13
Kojetín	13
Kladno	12
Tábor	10

Tabulka 1 zobrazuje počty výplat PnŽ příjemcům se slovenskou státní příslušností v KoP ÚP, kde byl počet výplat vyšší než 10. V těchto 18 pracovištích bylo dohromady vyplaceno celkem 429 výplat, tj. téměř polovina všech sledovaných výplat PnŽ příjemcům se slovenskou státní příslušností.

Obrázek 1 Počet příjemců PnŽ se slovenskou státní příslušností dle okresů, zdroj dat: MPSV

Počet příjemců příspěvku na živobytí se slovenskou státní příslušností
v okresech v červnu 2019

Mapa na Obrázku 1 zobrazuje počty příjemců PnŽ se slovenskou státní příslušností na úrovni okresů ČR. Přestože okresy s nejvyššími počty výplat tvoří v několika případech shluky, nelze z toho jednoznačně vyvozovat, že by se příjemci se slovenskou státní příslušností koncentrovali z nějakých důvodů právě do těchto míst. Místa v mapě, až na několik výjimek, spíše než cokoliv jiného kopírují regiony s vyšší mírou sociálního vyloučení a větší města, kde vzhledem k vyšší koncentraci lidí je i vyšší pravděpodobnost výskytu příjemců se slovenskou státní příslušností.

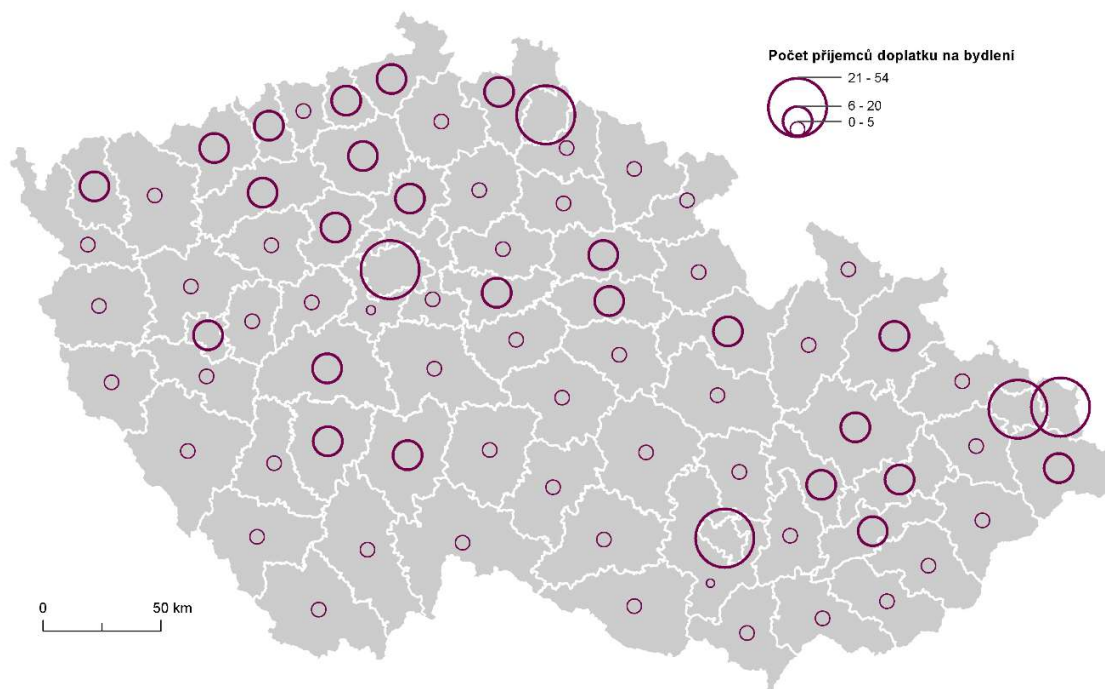
Tabulka 2 Počty příjemců DnB se slovenskou státní příslušností dle jednotlivých KoP a detašovaných pracovišť (pouze KoP s 10 a více výplatami; aktuální k červnu 2019), zdroj: MPSV

Kontaktní pracoviště ÚP ČR (detašované pracoviště)	Počet příjemců DnB se slovenskou státní příslušností
Ostrava	54
Praha	41
Brno-město (Brno)	33
Havířov	20
Plzeň	18
Ústí nad Labem	17
Tanvald	17
Jablonec nad Nisou	16
Karviná	13
Prostějov	12

Tabulka 2 zobrazuje počty výplat DnB příjemcům se slovenskou státní příslušností v KoP ÚP, kde byl počet výplat vyšší než 10. V 9 pracovištích bylo dohromady vyplaceno celkem 200 výplat z celkových 548.

Obrázek 2 Počet příjemců DnB se slovenskou státní příslušností dle okresů, zdroj dat: MPSV

Počet příjemců doplatku na bydlení se slovenskou státní příslušností v okresech v červnu 2019

Obrázek 2 popisuje rozložení příjemců DnB se slovenskou státní příslušností v jednotlivých

okresech v červnu 2019. Na rozdíl od Tabulky 2 jsou zde jednotlivé KoP agregovány do okresů. Největší ohniska svým umístěním kopírují obrázek 1.

6 Příjemci PnB se slovenskou státní příslušností

Tato kapitola popisuje vývoj počtu příjemců příspěvku na bydlení se slovenskou státní příslušností za jednotlivé měsíce ve dvou časových obdobích jako v případě dávek pomoci v hmotné nouzi výše. Od ledna 2017 do prosince 2017 a dále od ledna 2019 do prosince 2019. Zároveň přibližuje geografické rozložení příjemců a srovnává počty příjemců se slovenskou státní příslušností s celkovými počty výplat PnB.

Statistiky MPSV poskytují, podobně jako v případě dávek pomoci v hmotné nouzi, nejen celkové počty vyplacených příspěvků na bydlení, ale i státní příslušnost příjemců. Počet výplat příspěvku na bydlení příjemcům se slovenskou státní příslušností činil za měsíc prosinec 2019 celkem 1446, zatímco celkové počty výplat ve stejném měsíci byly 169 500.^{11, 12} Podobně jako v případě dávek pomoci v hmotné nouzi lze z těchto čísel vyvodit, že osoby se slovenskou státní příslušností tvořily celkem 0,85 % z celkového počtu výplat.

6.1 Počty příjemců PnB od ledna 2017 do prosince 2017

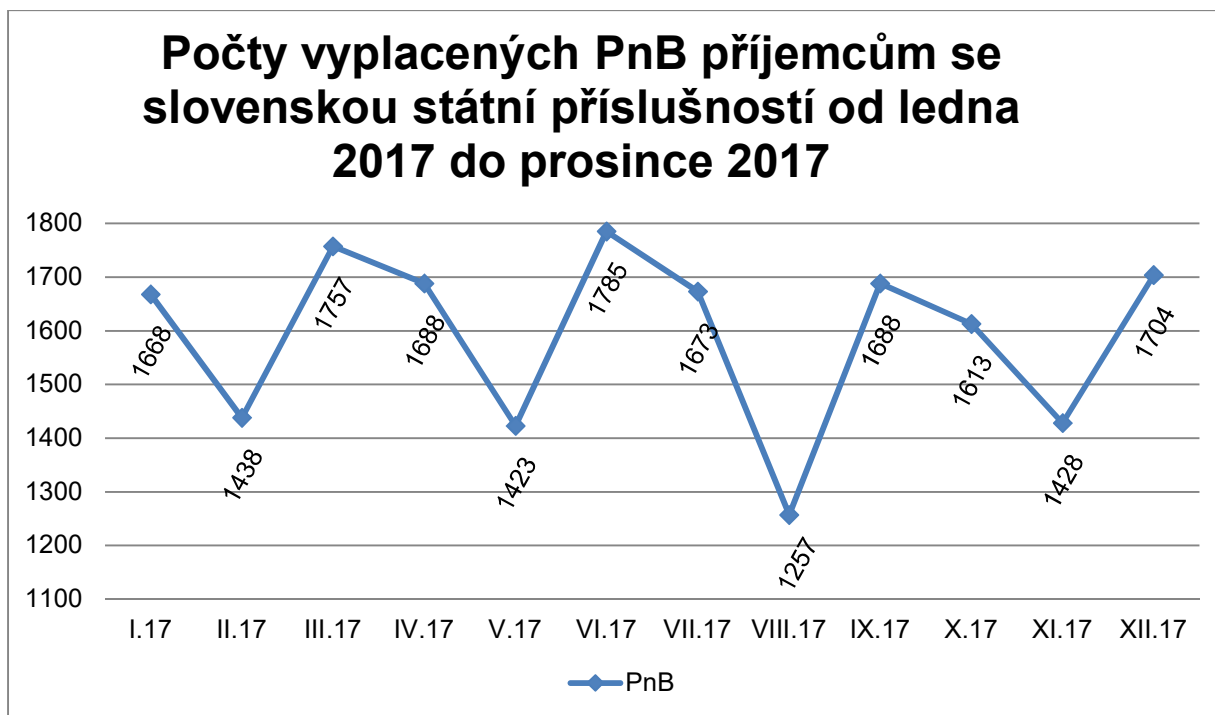
Podkapitola popisuje vývoj počtu příjemců PnB se slovenskou státní příslušností a srovnává tato data s daty o celkových počtech příjemců PnB.

---

¹¹ Celkový počet je zaokrouhlen na celé stovky.

¹² Vzhledem k pravidelným čtvrtletním přezkumům nároku na příspěvek lze tvrdit, že právě zmíněný prosinec je měsícem, kdy, alespoň v případě celkových počtů, je evidováno nejvíce výplat této dávky.

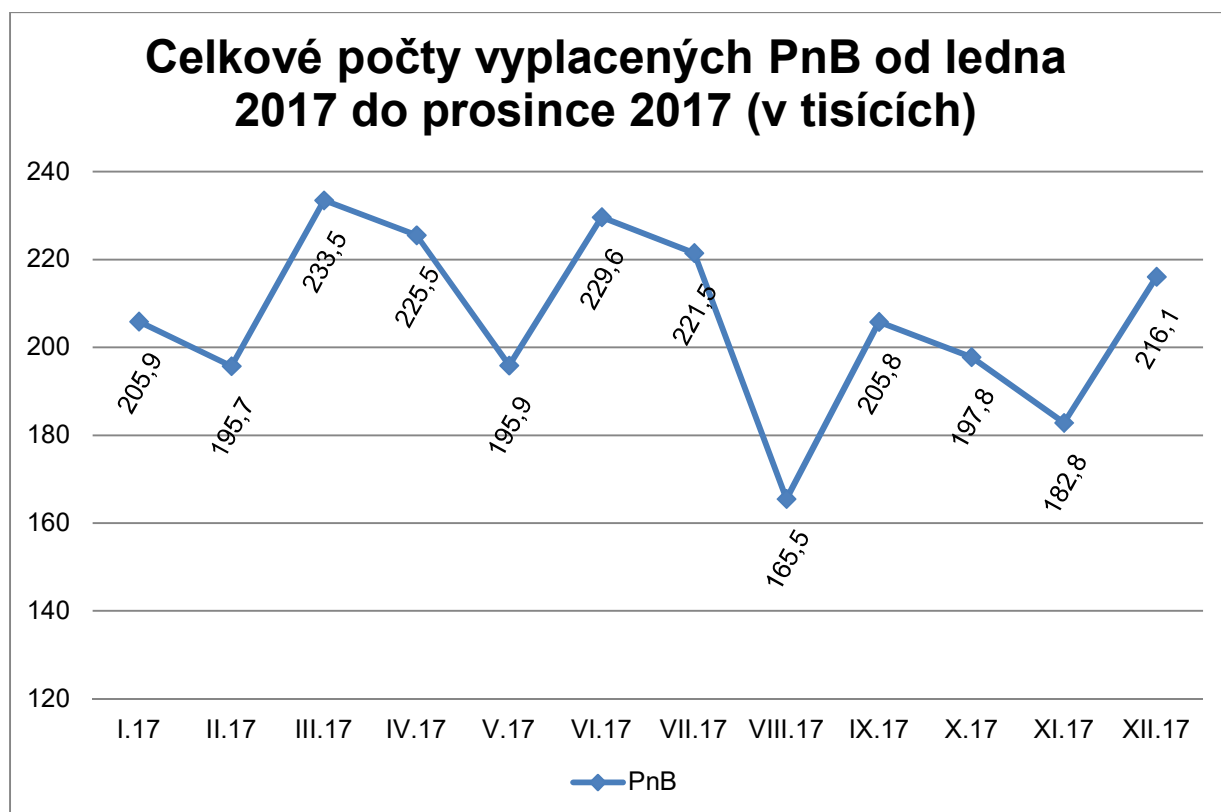
Graf 5 Počty vyplacených příspěvků na bydlení osobám slovenské státní příslušnosti v roce 2017, zdroj: MPSV

Graf 5 zobrazuje výplaty příspěvku na bydlení osobám slovenské státní příslušnosti za období od ledna 2017 do prosince 2017. Charakteristicky se opakující křivka s počty výplat je dána pravidelným přezkumem nároku na příspěvěk. PnB se standardně přiznává na období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku. Každé 3 měsíce dochází k přezkoumání příjmových poměrů daného příjemce, resp. jeho domácnosti. Na tomto základě se přehodnotí oprávněnosti nároku.¹³

¹³ Viz Zákon č. 117/1995 Sb. (Zákon o státní sociální podpoře), § 51, odst. 5.

Graf 6 Celkové počty vyplacených PnB od ledna 2017 do prosince 2017 (tj. včetně osob se slovenskou státní příslušností; v tisících), zdroj: MPSV

Graf 6 zobrazuje celkové počty vyplacených PnB, tzn. v uvedených hodnotách jsou zastoupeni i příjemci se slovenskou státní příslušností. Při porovnání s Grafem 5 je zřejmé, že jsou oba grafy velice podobné svou trajektorií a příjemci se slovenskou státní příslušností opisují podobné trendy jako celá množina příjemců.

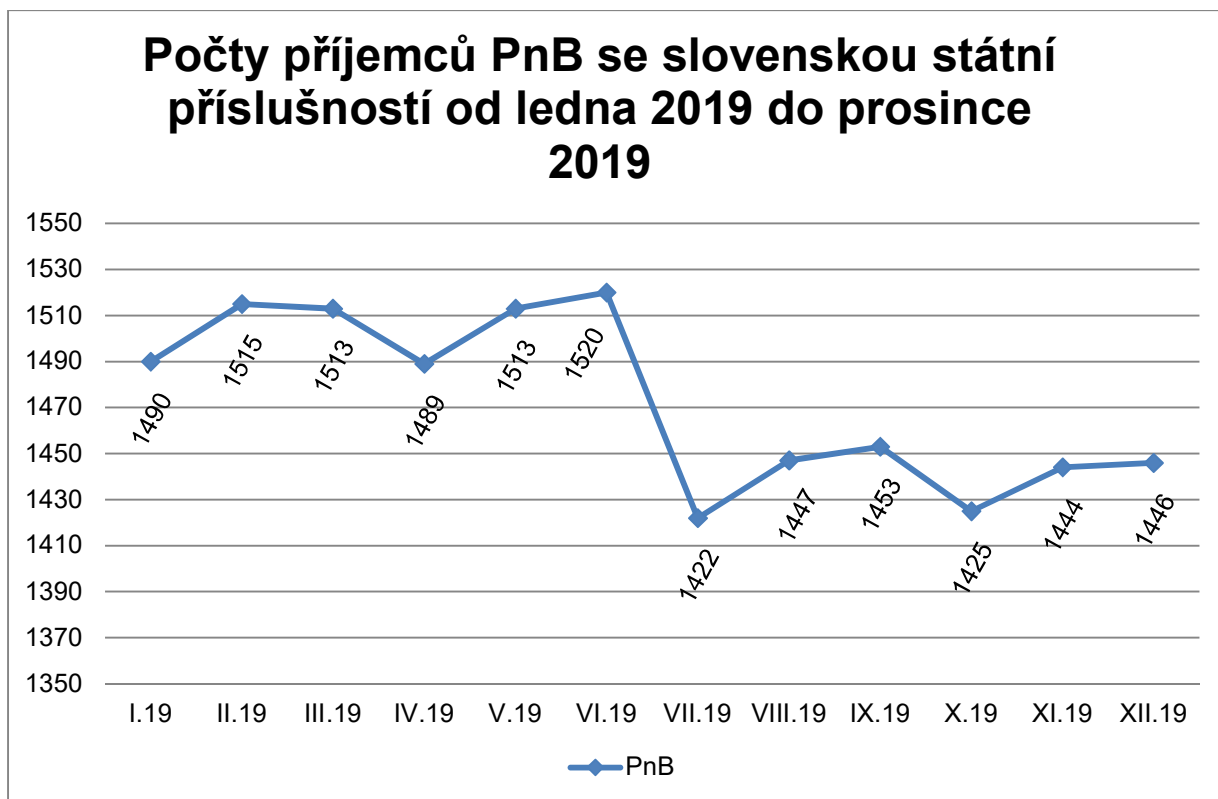
Počet přiznaných PnB osobám slovenské státní příslušnosti v roce 2017 činil cca 0,77 % z celkového počtu přiznaných příspěvků.

6.2 Počty příjemců PnB od ledna 2019 do prosince 2019

Následující data se zaměřují na počty příjemců PnB se slovenskou státní příslušností v období od ledna 2019 do prosince 2019. Ta jsou srovnávána s celkovými počty příjemců PnB.

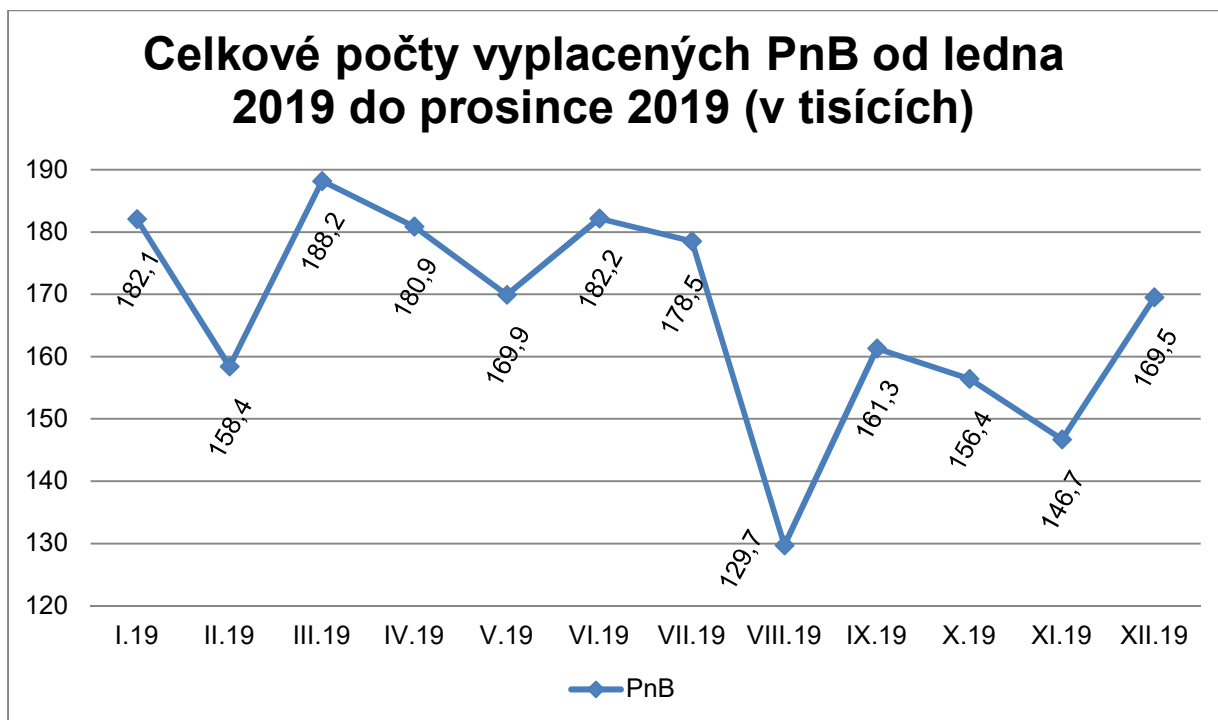

Graf 7 Počty vyplacených PnB osobám se slovenskou státní příslušností od ledna 2019 do prosince 2019, zdroj: MPSV

Graf 7 zobrazuje počty příjemců PnB se slovenskou státní příslušností od ledna 2019 do prosince 2019. Pakliže tato data srovnáme s Grafem 8, lze pozorovat pokračování snižování počtu příjemců PnB se slovenskou státní příslušností. V lednu 2019 (Graf 7) bylo oproti prosinci 2017 (Graf 5) o 214 příjemců méně, navíc musíme zohledňovat výkyvy zapříčiněné pravidelným přezkumem nároku na příspěvek.

Graf 8 Celkové počty vyplacených PnB od ledna 2019 do prosince 2019 (v tisících), zdroj: MPSV

Graf 8 zobrazuje celkové počty vyplacených PnB, tzn. v uvedených hodnotách jsou zastoupeni i příjemci se slovenskou státní příslušností. Při porovnání s grafem 6 je zřejmé, že celkové počty od konce roku 2017 dále klesaly.

Počet přiznaných PnB osobám slovenské státní příslušnosti v roce 2019 činil cca 0,88 % z celkového počtu přiznaných příspěvků.

6.3 Geografické rozložení příjemců příspěvku na bydlení v červnu 2019

Z celkem 321 kontaktních a detašovaných pracovišť s agendou státní sociální podpory nebyly v červnu 2019 ve 107 žádní příjemci se slovenskou státní příslušností a v dalších 53 byl 1 příjemce. Ve 120 pracovištích bylo od 2 do 9 příjemců a v 41 pracovištích bylo více než 10 příjemců a maximálně 88 (průměr na pracovištích z 10 a více příjemci PnB byl 23 příjemců). Nejvytíženějšími pracovišti byly Ostrava-město, Moravská Ostrava, Plzeň a Havířov.

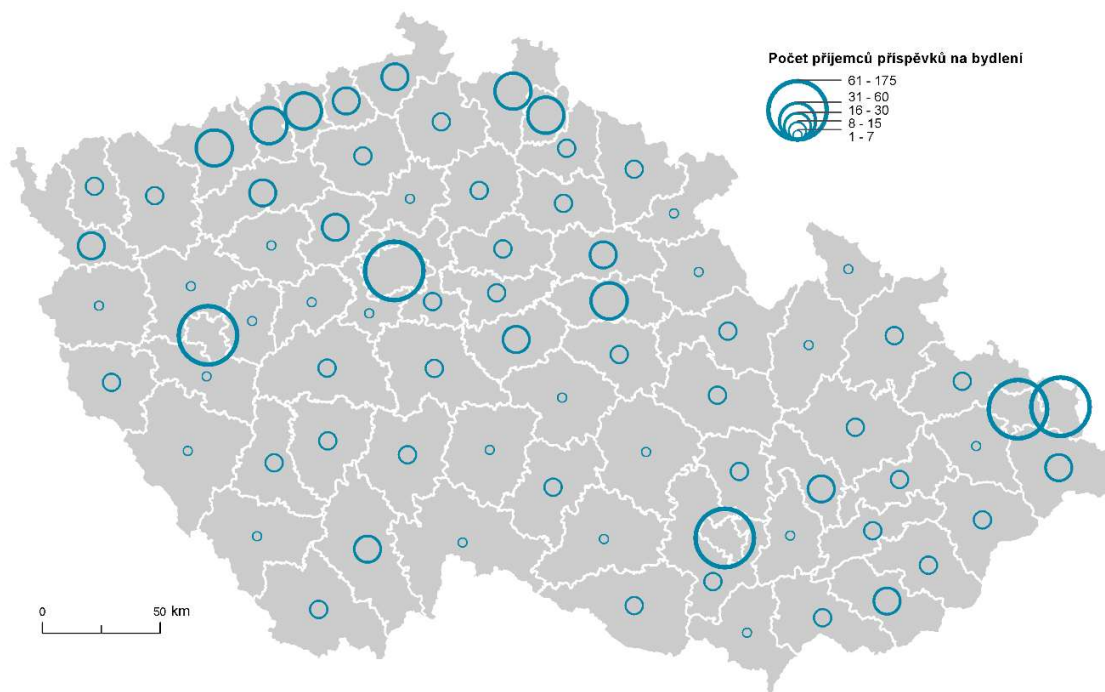
Tabulka 3 Počty příjemců PnB se slovenskou státní příslušností dle jednotlivých KoP a detašovaných pracovišť (pouze KoP s 10 a více výplatami; aktuální v červnu 2019), zdroj: MPSV

KoP ÚP ČR nebo města s více KoP na svém území, vč. detašovaných pracovišť (pouze >=10)	Počet příjemců PnB se slovenskou státní příslušností
Praha	144
Ostrava	111
Brno-město	88
Plzeň	61
Havířov	47
Liberec	39
Teplice	35
Jablonec nad Nisou	35
Pardubice	31
Ústí nad Labem	30
Chomutov	28
České Budějovice	24
Karviná	23
Hradec Králové	21
Litvínov	20
Most	19
Frýdek-Místek	15
Kolín	13
Prostějov	13
Olomouc	13
Kladno	11
Strakonice	11
Tábor	11
Aš	11
Kroměříž	11
Uherské Hradiště	11
Karlovy Vary	10
Děčín	10
Opava	10

Tabulka 3 zobrazuje počty příjemců PnB se slovenskou státní příslušností v jednotlivých KoP ÚP s agendou státní sociální podpory nebo města s více KoP na svém území, kde bylo evidováno alespoň 10 takových příjemců.

Obrázek 3 Počet příjemců PnB se slovenskou státní příslušností dle okresů, zdroj dat: MPSV

Počet příjemců příspěvku na bydlení se slovenskou státní příslušností
v okresech v červnu 2019

Obrázek 3 zobrazuje mapu s počty příjemců PnB se slovenskou státní příslušností v jednotlivých okresech ČR v červnu 2019. Vyšší počty příjemců se nachází zejména ve větších městech s větší koncentrací osob, která zvyšuje pravděpodobnost vyššího počtu příjemců PnB. Vyšší počty jsou také na severu Čech, kde je dlouhodobě vyšší podíl osob v sociálním vyloučení.

7 Bibliografie

ASZ. (2016). *Vstupní analýza Most*. Praha: ASZ.

Blauberger, M., & Schmidt, S. K. (Prosinec 2014). Welfare migration? Free movement of EU citizens and access to social benefits. *Research and Politics*, 1(3).

Dvořáková, T. (2017). *Tematický výzkum: Příčiny migrace ve Stovkách (Most)*. Praha: ASZ.

Giulietti, C., Guzi, M., Kahanec, M., & Zimmermann, K. (2013). Unemployment benefits and immigration: evidence from the EU. *International Journal of Manpower*, 1(34), stránky 24-38.

Guild, E., & Carrera, S. (2013). Preface. V E. Guild, S. Carrera, & K. Eisele, *Social Benefits and Migration a Contested Relationship and Policy Challenge in the EU* (stránky xi-xii). Brussels: Centre for European Policy Studies.

Kafková, J., Sokačová, L., & Szénássy, E. (2012). *Analýza migračních trendů na Šluknovsku (Varnsdorf, Rumburk, Jiříkov, Krásná Lípa a Šluknov)*. Praha: ASZ.

Kahanec, M., & Giulietti, C. (2013). Does generous welfare attract immigrants? Towards Evidence-Based Policy-Making. V G. Elspeth, S. Carrera, & K. Eisele, *Social Benefits and Migration – A Contested Relationship and Policy Challenge in the EU* (stránky 111-127). Brusel: Centre for European Policy Studies (CEPS).

Sál, L., & Vepřková, R. (2019). *Život na "Béčku"*. Praha: ASZ.

8 Seznam obrazových příloh

Obrázek 1 Počet příjemců PnŽ se slovenskou státní příslušností dle okresů, zdroj dat: MPSV . 18

Obrázek 2 Počet příjemců DnB se slovenskou státní příslušností dle okresů, zdroj dat: MPSV . 19

Obrázek 3 Počet příjemců PnB se slovenskou státní příslušností dle okresů, zdroj dat: MPSV . 27

9 Seznam grafů

Graf 1 Počty vyplacených dávek pomoci v hmotné nouzi osobám slovenské státní příslušnosti v roce 2017, zdroj: MPSV 13

Graf 2 Celkové počty vyplacených dávek pomoci v hmotné nouzi od ledna 2017 do prosince 2017 (tj. včetně osob se slovenskou státní příslušností; zaokrouhлено na celé stovky), zdroj: MPSV . 14

Graf 3 Počty příjemců PnŽ a DnB se slovenskou státní příslušností od ledna 2019 do prosince 2019, zdroj: MPSV 15

Graf 4 Počty příjemců PnŽ a DnB za období od ledna 2019 do prosince 2019, zdroj: MPSV 16

Graf 5 Počty vyplacených příspěvků na bydlení osobám slovenské státní příslušnosti v roce 2017, zdroj: MPSV 22

Graf 6 Celkové počty vyplacených PnB od ledna 2017 do prosince 2017 (tj. včetně osob se slovenskou státní příslušností; v tisících), zdroj: MPSV	23
Graf 7 Počty vyplacených PnB osobám se slovenskou státní příslušností od ledna 2019 do prosince 2019, zdroj: MPSV	24
Graf 8 Celkové počty vyplacených PnB od ledna 2019 do prosince 2019 (v tisících), zdroj: MPSV	25

10 Seznam tabulek

Tabulka 1 Počty příjemců PnŽ se slovenskou státní příslušností dle jednotlivých KoP a detašovaných pracovišť (pouze KoP a detašovaná pracoviště s 10 a více výplatami; aktuální k červnu 2019), zdroj: MPSV	17
Tabulka 2 Počty příjemců DnB se slovenskou státní příslušností dle jednotlivých KoP a detašovaných pracovišť (pouze KoP s 10 a více výplatami; aktuální k červnu 2019), zdroj: MPSV	19
Tabulka 3 Počty příjemců PnB se slovenskou státní příslušností dle jednotlivých KoP a detašovaných pracovišť (pouze KoP s 10 a více výplatami; aktuální v červnu 2019), zdroj: MPSV	26